

Brief aan de raad

2023-0097044

Afdeling:
Ruimtelijke
Ontwikkeling

Onderwerp: Recycle-tarief en beantwoording raadsragen 23F05/23F06 en Toezegging 23T18

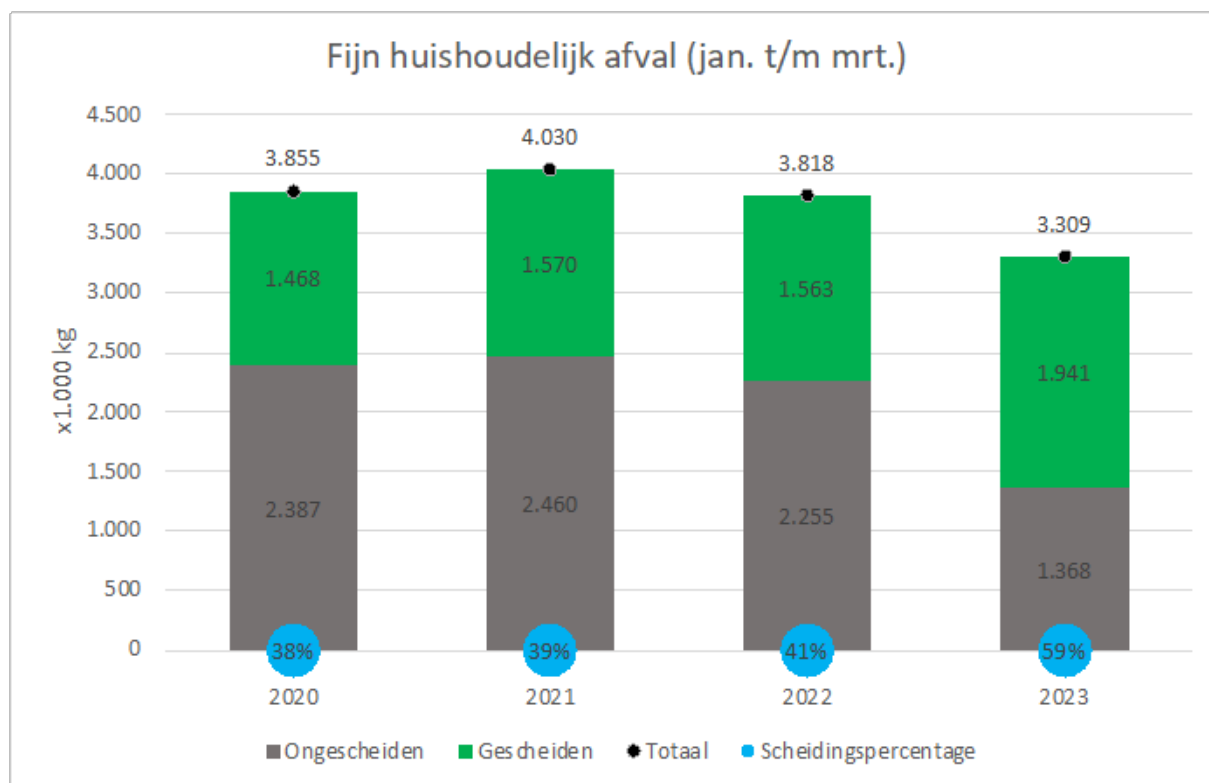
11 juli 2023

De invoering van het recycle-tarief en de bijplaatsingen van afval zijn thema's die de aandacht van uw raad hebben. Meest recent zijn hierover door de fracties van CU-SGP, ZPP en CDA ook vragen gesteld. Omdat we merken dat de informatiebehoefte groot is, sturen we uw raad vooruitlopend op een bredere evaluatie van de invoering van het recycle-tarief en naast de beantwoording van de gestelde vragen in de brief ook een update van de eerste resultaten. De evaluatie staat overigens geagendeerd op uw oriëntatieavond van 14 november.

De eerste resultaten

Het doel van het recycle-tarief is om de hoeveelheid restafval te verlagen tot ten minste de landelijke doelstelling van 100 kilogram per inwoner per jaar. In 2022 bedroeg de hoeveelheid ongescheiden ingezameld afval in Zwijndrecht 215 kilogram per inwoner. In het eerste kwartaal van dit jaar is dat 36 kilogram, op jaarbasis is dit 144 kilogram. Direct na invoering zijn dus al zeer goede resultaten behaald.

In onderstaande figuur is de verhouding tussen afval en grondstoffen weergegeven voor de eerste kwartalen van voorgaande jaren en van dit jaar. Hierin is duidelijk het positieve effect van het recycle-tarief te zien. Wat ook opvalt is een significante afname van de totale afvalhoeveelheid. In de bijlage staat per afvalstroom de vergelijking tussen het eerste kwartaal van dit jaar en die van voorgaande jaren.

- De inzamelresultaten zijn overgenomen uit de kwartaalrapportage van HVC. Opgeruimde afvaldumpingen zijn meegerekend als restafval.
- In de inzamelresultaten is een duidelijke trendbreuk te zien vanaf de invoering van het recycle-tarief.
- De afname van de totale hoeveelheid afval kan meerdere oorzaken hebben, maar is in ieder geval deels in overeenstemming met landelijke ervaringen na invoering van recycle-tarief.

Bijplaatsingen van afval

Ervaringen in andere gemeenten leren dat na introductie van het recycle-tarief er een periode van extra overlast door bijplaatsingen is, die na een aantal maanden afneemt. Wat dan resteert zijn de locaties die voor introductie van het nieuwe afvalstoffenheffingssysteem ook al problemen gaven. In Zwijndrecht verliep dit volgens verwachting; het aantal meldingen nam iedere maand iets af.

Verschillende partijen die bij de uitvoering betrokken zijn geven aan dat het aantal bijplaatsingen niet wezenlijk is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de gebieden zijn niet veranderd. Wat van invloed is op de beeldvorming rond bijplaatsingen, is dat het afval na invoering van het recycle-tarief langer is blijven liggen. Hierdoor is onderzoek naar de herkomst mogelijk geweest én is de omvang van het bijplaatsingenprobleem inzichtelijk geworden. Inwoners hebben uitgebreide informatie ontvangen over de invoering van het recycle-tarief en over welk afval of grondstof in welke container moet.

Na de zomervakantie wordt gestart met een nieuw plan van aanpak voor de bijplaatsingsproblematiek. In hoofdlijnen zal dit gebaseerd zijn op een hotspot aanpak: de grootste probleemlocaties worden geselecteerd voor een brede, multidisciplinaire aanpak, waarbij ook externe partijen zoals woningbouwverenigingen betrokken kunnen worden. Het merendeel van de bijplaatsingen ruimt HVC dan weer zo snel mogelijk op; zoals voor de invoering van het recycle-tarief. Als een hotspot locatie onder controle is, wordt een nieuwe geselecteerd. Verdere uitwerking hiervan volgt dus later.

Gelijktijdige ontwikkelingen

Kort na invoering van het recycle-tarief is de nieuwe containerzuil ingevoerd. Deze zuil maakt het mogelijk om te kiezen tussen een kleine en een grote inwerpopening. Hiermee is tegemoet gekomen aan de brede wens om mensen die goed afvalscheiden, kleine hoeveelheden restafval aan te kunnen laten bieden, voor een eerlijk tarief. Zoals vooraf is onderkend, is er inderdaad sprake (geweest) van een periode van gewenning, waarin het aantal bijplaatsingen enigszins is toegenomen.

De invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes, en zeker de recente invoering van statiegeld op blikjes, heeft er toe geleid dat vuilnisbakken en containers leeggehaald worden om statiegeld verpakkingen te zoeken. Dit is een onverwacht groot landelijk probleem geworden, waar ook Zwijndrecht last van heeft.

Evaluatie

De eerste evaluatie van het recycle-tarief is, zoals afgesproken, in november beschikbaar en wordt gekoppeld aan een oriëntatie avond op 14 november. Daarop vooruitlopend, wordt de komende tijd gekeken hoe de aanpak van bijplaatsingen zodanig is aan te passen, dat de beeldvorming meer in overeenstemming raakt met de werkelijkheid. Het resultaat daarvan wordt onderdeel van de evaluatie. In hoofdlijnen zal dit gebaseerd zijn op een hotspot aanpak: de grootste probleemlocaties worden geselecteerd voor een brede, multidisciplinaire aanpak, waarbij ook externe partijen zoals woningbouwverenigingen betrokken kunnen worden. Het merendeel van de bijplaatsingen ruimt HVC dan weer zo snel mogelijk op; zoals voor de invoering van het recycle-tarief. Als een hotspotlocatie onder controle is, wordt een nieuwe geselecteerd.

Conclusie

Het recycle-tarief heeft in de eerste maanden al tot een forse afname van de hoeveelheid restafval geleid en zelfs tot een afname van de totale hoeveelheid afval. Dit toont aan dat het merendeel van de inwoners gemotiveerd zijn door het recycle-tarief om veel meer afval te scheiden en zelfs bewuster te worden van wat er weggegooid wordt. Mogelijk dat hier bij het kopen zelfs al rekening mee wordt gehouden.

De zorgen vooraf over de toename van het aantal bijplaatsingen, als keerzijde van het recycle-tarief, zijn ongegrond gebleken. De toename is beperkt gebleven tot wat verwacht werd, helaas beïnvloedt door externe ontwikkelingen. Wat nu resteert zijn bijplaatsingen die al bestonden maar tot voor kort onzichtbaar bleven. De bijplaatsingen zijn dus niet het gevolg van de invoering van het recycle-tarief en daarmee gemeentelijk beleid, maar van al langer bestaand, hardnekkig, ongewenst gedrag van een beperkte groep inwoners. Door dit met ons allen breed uit te dragen, geven we een duidelijk signaal dat dit *gedrag* onacceptabel is.

Beantwoording Raadsvragen

Vragen CDA (23F05)

Vraag: Er is budget toegekend voor handhaving en toezicht betreft het illegaal dumpen van afval. Ook is er budget voor het inzetten van afvalcoaches. Welke inzet vanuit handhaving en afvalcoaches is hier reeds op gepleegd en is er nog budget over?

Antwoord: Om stevig in te kunnen zetten op het aantal meldingen Afval, is door Toezicht en Handhaving een medewerker ingehuurd die in de maanden februari tot en met april volledig op afval werd ingezet. Ook is een voertuig gehuurd waarin het afval onderzocht kan worden, zodat dat niet op straat gedaan hoeft te worden. Deze tijdelijke intensieve inzet is opgenomen in de urenbegroting van Toezicht en Handhaving. Momenteel wordt onderzocht of en hoe 'afval' in het reguliere takenpakket van Handhaving op te nemen is. Als hiervoor in 2024 en verder extra budget nodig blijkt, dan ontvangt u daarvoor een apart voorstel.

Recycle-tarief en beantwoording raadsragen 23F05/23F06 en Toezegging 23T18

Afvalcoaches zijn huis aan huis geweest om inwoners te informeren over het recycle-tarief, manieren om afval te scheiden, gebruik van de containers, etc. Verder is er voorlichting gegeven in moskeeën en op de taalschool. Momenteel wordt onderzocht of en hoe afvalcoaches als product bij HVC zijn af te nemen. Als hiervoor extra budget nodig blijkt, dan ontvangt u daarvoor een apart voorstel.

Vraag: Heeft de portefeuillehouder zicht op de oorzaken dat mensen hun huisvuil zomaar naast de ondergrondse containers dumpen? Met andere woorden: past de huidige overlast bij de verwachting voorafgaand van de portefeuillehouder en is het nog bij te sturen?

Antwoord: Overlast door bijplaatsingen was er helaas al vóór invoering van het recycle-tarief. Het is een landelijk bekend probleem, ook in gemeenten zonder recycle-tarief, met een grote diversiteit aan mogelijke oorzaken. Overkoepelend hieraan is dat het ongewenst, onacceptabel gedrag is. Dit wordt bevestigd door signalen dat inwoners elkaar via app-groepen oproepen om afval naast containers te plaatsen. Het doel daarvan zou zijn om aan te tonen dat het gemeentelijk beleid faalt. Het is dus van groot belang dat we met ons allen de boodschap uitdragen dat dit gedrag onacceptabel is.

Vraag: Heeft de portefeuillehouder zicht op de effectiviteit van de communicatie over het nieuwe afvalbeleid? Deze communicatie geschiedt bijvoorbeeld alleen in het Nederlands, hoe kunnen we anderstaligen hierbij helpen?

Antwoord: Gezien de goede inzamelresultaten in de eerste drie maanden, lijkt de communicatie effectief te zijn geweest. Behalve in het Nederlands, is er ook gecommuniceerd in Arabisch, Engels, Farsi, Pools, Spaans en Turks. Daarnaast is er vanuit de afvalcoaches nadrukkelijk aandacht voor mensen die het Nederlands onvoldoende beheersen.

Vraag: Hoe gaat de portefeuillehouder ervoor zorgen dat dit soort dumpingen niet meer op deze schaal voorkomen? Hoe gaan we de overlastgever hierop aanspreken en zorgen dat deze overlastgever of de gemeente het straatbeeld weer netjes maakt?

Antwoord: Er is een gezamenlijke inzet van bewoners, bestuur, ambtenaren, en relevante organisaties (zoals woningbouwverenigingen) nodig. Een brede, eensgezinde en positieve inzet, van iedereen dus, is de beste strategie om dit probleem aan te pakken. Door met ons allen duidelijk uit te dragen dat afvaldumping onacceptabel is, voelen degene die zich hieraan schuldig maken zich niet meer gesteund én krijgt iedereen die het wel goed doet, de erkenning die ze verdienen.

Vragen ZPP (23F06)

Vraag: Als ZPP zien we ook dat er naast veel restafvalbakken dumpingen staan. De vraag is wie gaat dit betalen? Het lijkt ons niet de bedoeling dat onze inwoners die wel netjes hun afval scheiden en in de bak doen met eigen pasje hiervoor moeten gaan betalen!

Antwoord: De onderzoeks- en opruimkosten voor bijplaatsingen komen via het vaste deel van de afvalstoffenheffing voor rekening van iedereen. Met de invoering van het recycle-tarief is dit niet veranderd; voorheen werden de kosten voor onderzoek en opruimen ook vanuit de afvalstoffenheffing gedekt. Hoe eensgezinder we ons uitspreken tegen dit onacceptabele gedrag, des te duidelijker de boodschap overkomt bij de kleine groep die zich aan dit gedrag schuldig maakt.

Vragen CU-SGP (23T18)

Vraag: Graag zouden we inzichtelijk willen hebben wat het aantal meldingen over afvaldumping is geweest in de eerste vier maanden van 2023 ten opzichte van de eerste vier maanden 2022. (We zijn met name benieuwd naar het aantal meldingen via de Fixi-app, maar ook de meldingen die rechtstreeks bij de gemeente worden gemeld).

Recycle-tarief en beantwoording raadvragen 23F05/23F06 en Toezegging 23T18

Antwoord: Alle bijplaatsingen staan sinds de introductie van het recycle-tarief in Fixi. In voorgaande jaren was dat niet het geval, omdat bijplaatsingen direct werden opgeruimd. Er is dus geen vergelijking met voorgaande jaren te maken. De Fixi meldingen zijn na de start van het recycle-tarief flink afgenomen. Er is een stijging te zien in mei, wat waarschijnlijk veroorzaakt is door de nieuwe containerzuil en de invoering van statiegeld op blikjes.

Vraag: Kunt u inzichtelijk maken of er in de eerste vier maanden 2023 meer reststromen zijn afgekeurd ten opzichte van 2022. We hebben het dan over PMD, papier en gft.

Antwoord: HVC geeft aan dat er geen toename in de afkeur van grondstoffen is geweest, die te relateren is aan de invoering van het recycle-tarief.

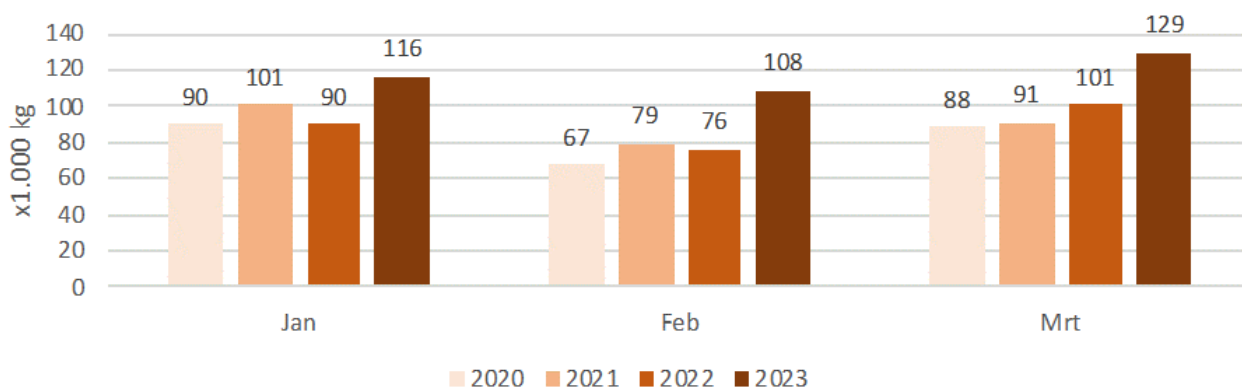
Wij gaan ervan uit dat met bovenstaande beantwoording de vragen met nummers 23F05 en 23F06 en de toezegging 23T18 voldoende zijn beantwoord en hierbij zijn afgehandeld.

Bijlage: Overzichten inzamelresultaten per afvalstroom

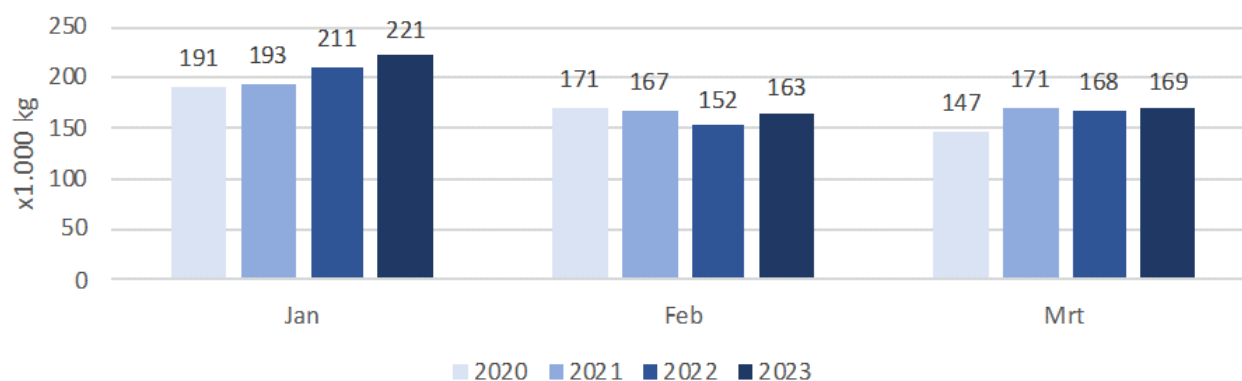

Recycle-tarief en beantwoording raadsvragen 23F05/23F06 en Toezegging 23T18

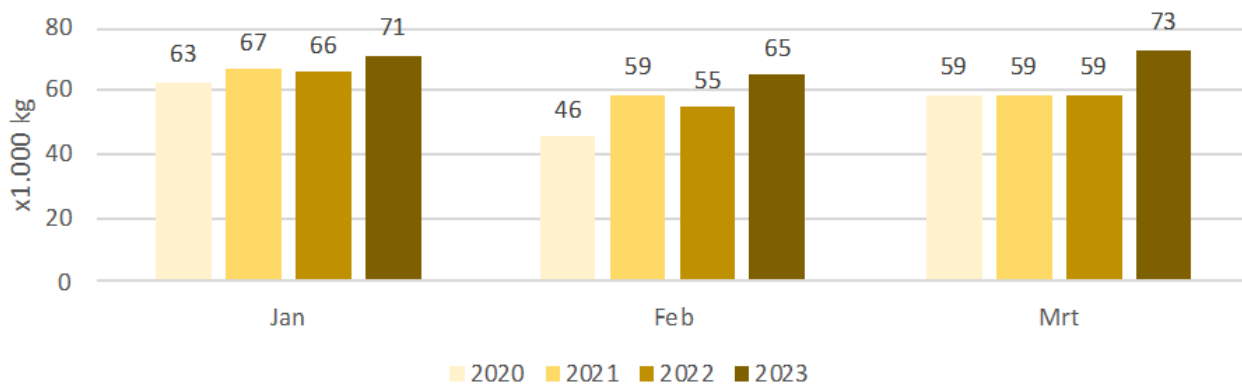
Plastic, blik en drinkpakken

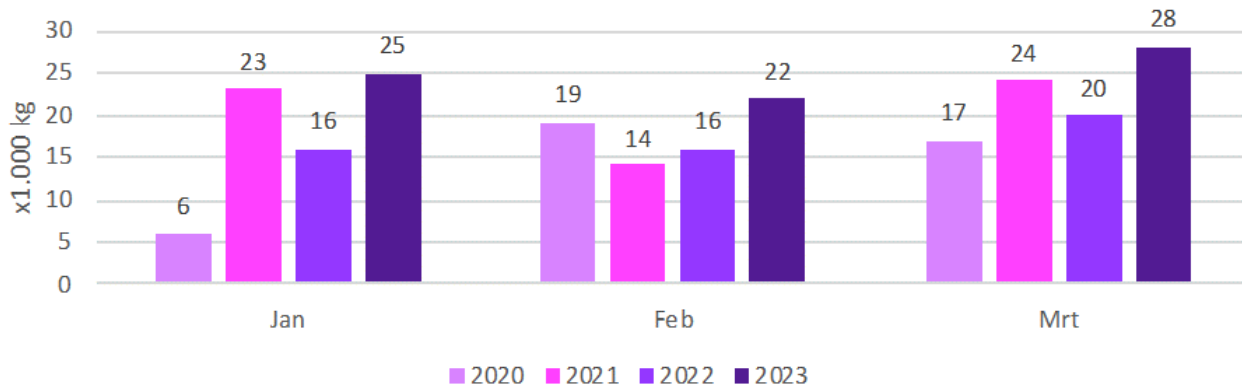
Oud papier en karton

Glas

Textiel

***Recycle-tarief en beantwoording raadsvragen 23F05/23F06 en Toezegging
23T18***

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,